

Projekt »Dvig zdravstvene pismenosti v Sloveniji«

www.eu-skladi.si

Tamara Štemberger Kolnik, Andreja Ljubič,
Violeta Bahat Kmetič

Mednarodna konferenca »Dvig zdravstvene pismenosti v Sloveniji«
Brdo pri Kranju, 7. junij 2023

REPUBLIC OF SLOVENIA
MINISTRY OF HEALTH

EUROPEAN UNION
EUROPEAN SOCIAL FUND

OSNOVNE INFORMACIJE

- Projekt se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v programskem obdobju 2014–2020, in sicer v okviru 9. prednostne osi »Spodbujanje socialne vključenosti, boj proti revščini in diskriminaciji vseh oblik«, prednostne naložbe 9.1 »Aktivno vključevanje, tudi za spodbujanje enakih možnosti in aktivne udeležbe, ter povečanje zaposljivosti«, specifičnega cilja 9.1.3 »Preprečevanje zdrsa v revščino oziroma socialno izključenost in zmanjševanje neenakosti v zdravju«.
- **Trajanje projekta:** 1. 10. 2019 – 31. 06. 2023

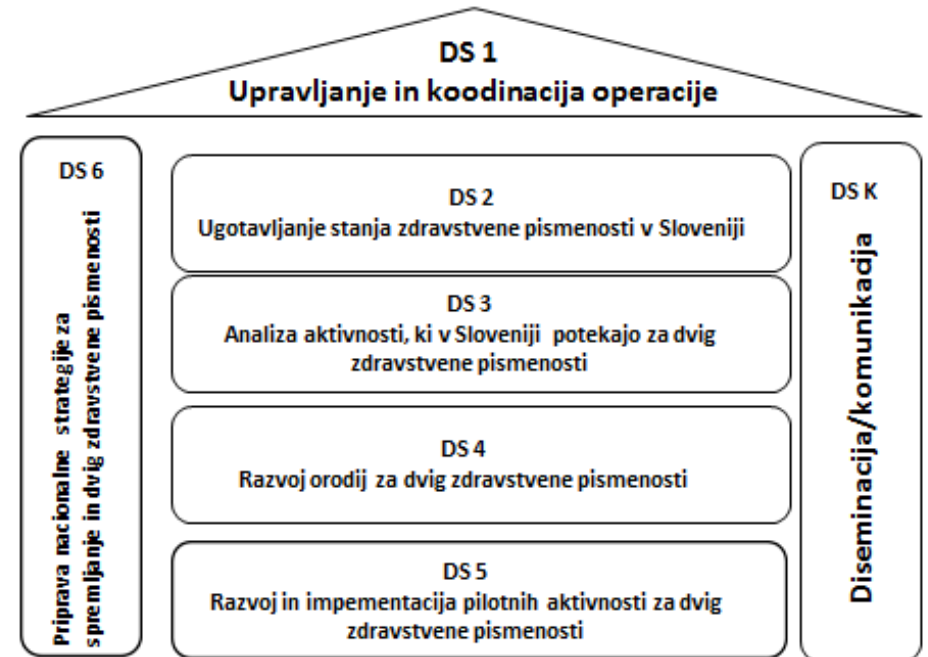
NAMEN

- Izhodišče projekta je bilo, da imajo vsi ljudje pravico do razumljivih zdravstvenih informacij in zdravstvenih storitev, ki ohranjajo ter izboljšujejo zdravje ter podpirajo dolgoživost in kakovost življenja.
- S projektom smo želeli izmeriti zdravstveno pismenost v splošni populaciji, proučiti dejavnike, ki lahko vplivajo na dvig zdravstvene pismenosti populacije,
- Projektne aktivnosti so se osredotočile na deset kroničnih bolezni ali/in stanj,
- V ospredje smo postavili ranljive skupine,
- Na podlagi pridobljenih raziskovalnih rezultatov smo začeli s pripravo optimalnih poti pacientov po zdravstvenem sistemu.

ZaPiS - PROJEKTNE AKTIVNOSTI

V okviru projekta:

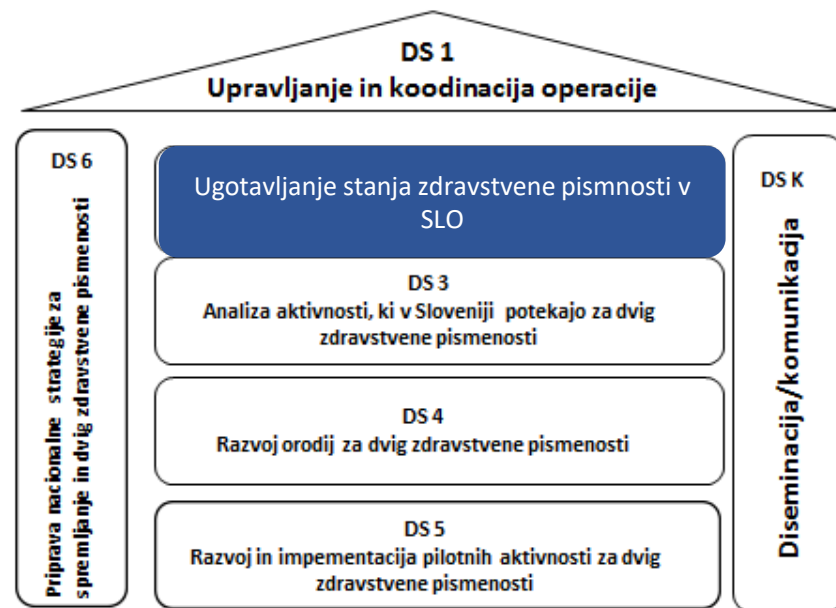
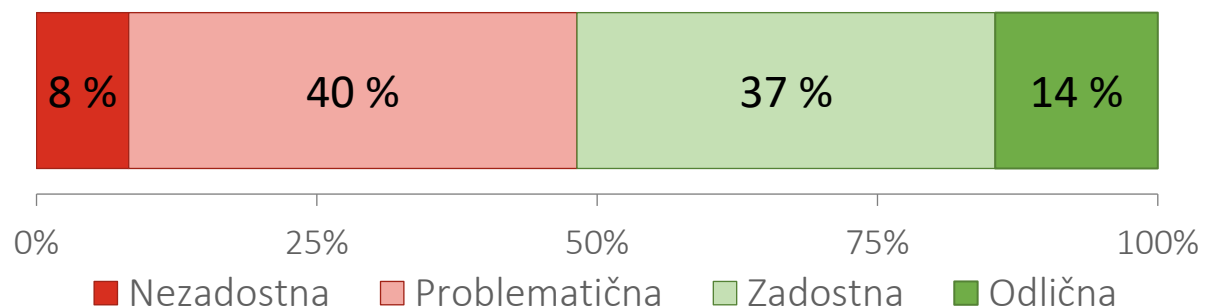
- ▶ Izvedena kvantitativna raziskava za oceno zdravstvene pismenosti splošne populacije (DS 2),
- ▶ Izvedena kvalitativna raziskava s katero smo ugotavljali v kolikšni meri so informacije na spletnih straneh vladnih struktur, zdravstvenih organizacij in NVO-jev razumljive in uporabne za pacienta z vidika zdravstvene pismenosti. Z namenom pregleda preventivnih aktivnosti, ki se v zdravstvenem sistemu ponujajo pacientom smo na primarni zdravstveni ravni izvedli pregled letnih poročili ZD-jev ter intervjuje s pomočnicami direktorjev za zdravstveno nego (DS3),
- ▶ Izvedeni intervjuji s pacienti in strokovnjaki s katerimi smo želeli preveriti pot pacienta po zdravstvenem sistemu za deset izbranih kroničnih bolezni/stanj (DS3),
- ▶ V pripravi so orodja za podporo pri navigaciji po zdravstvenem sistemu za paciente desetih izbranih kroničnih bolezni/stanj (DS4),
- ▶ Implementacija pripravljenih orodji v pilotnem okolju (DS5),
- ▶ Priprava strategije za nadaljnje delo na področju zdravstvene pismenosti (DS6).

DELOVNI SKLOP 2

Aktivno sodelovanje z M-POHL mrežo v pripravi nacionalne raziskave

Skoraj polovica odraslih z **omejeno splošno zdravstveno pismenostjo** glede na postavljene kriterije.

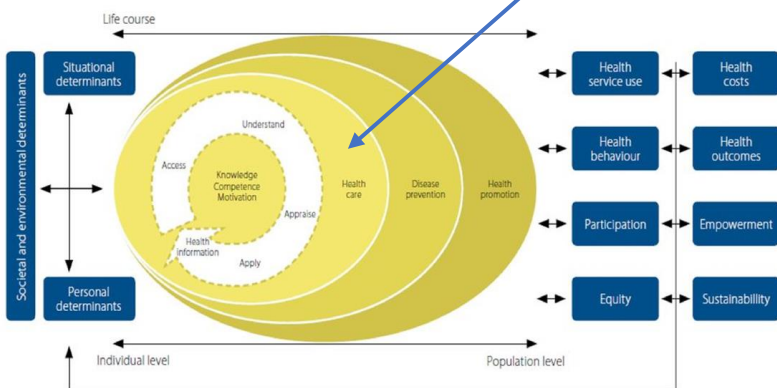

48%

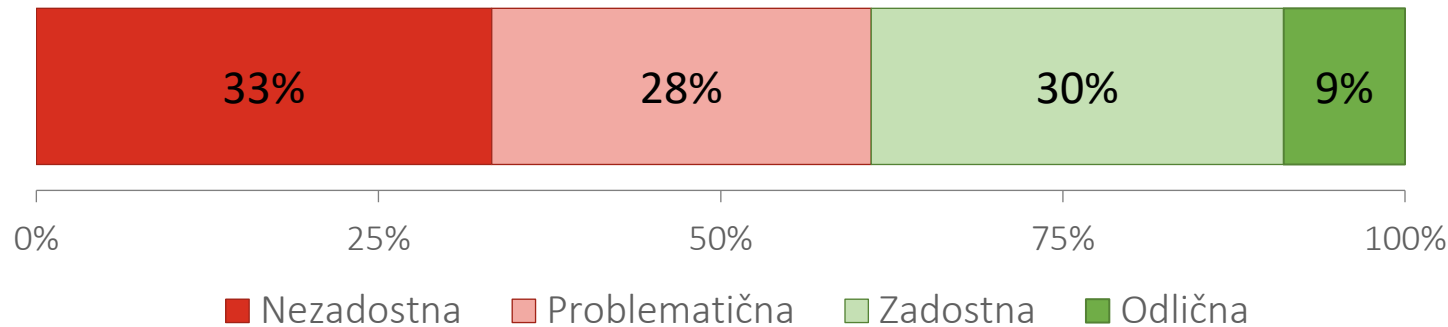
Navigacijska zdravstvena pismenost

61 % posameznikov z **omejeno** navigacijsko zdravstveno pismenostjo glede na postavljene kriterije.

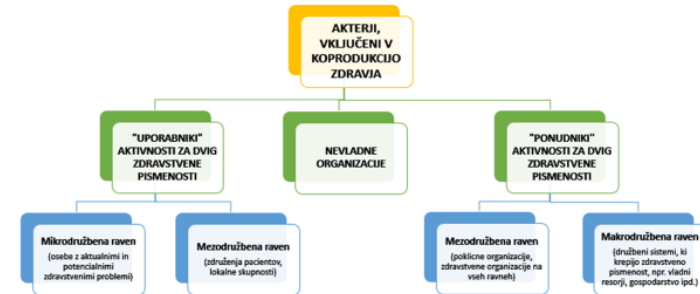
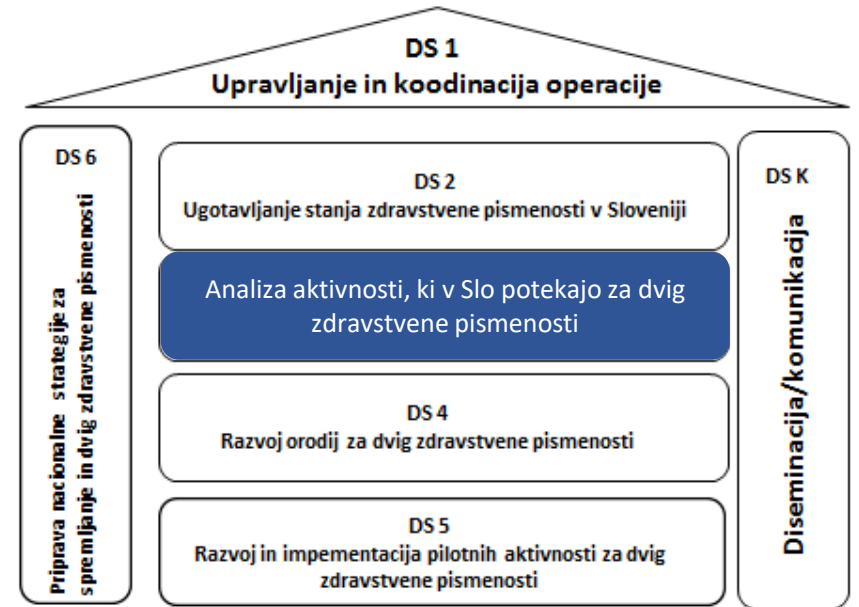
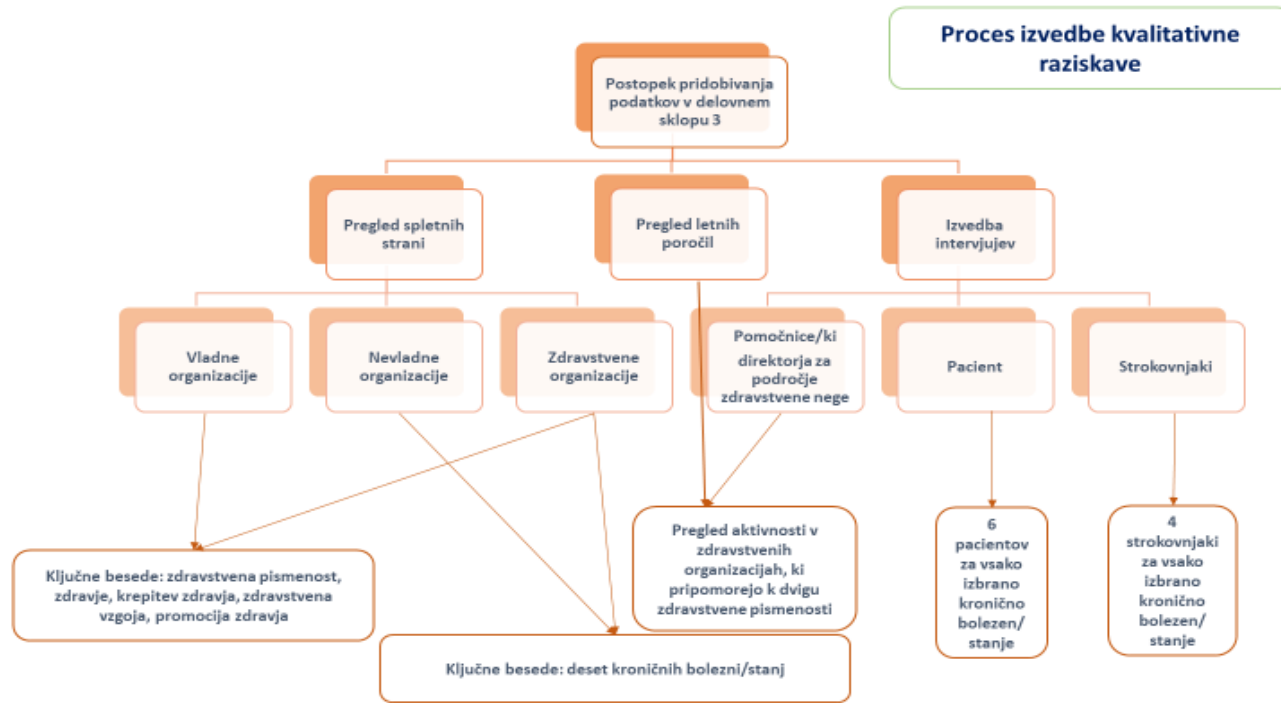
Conceptual model of Health Literacy

Sørensen et al., Health literacy and public health: A systematic review and integration of definitions and models. *BMC Public Health*. 2012;12:80

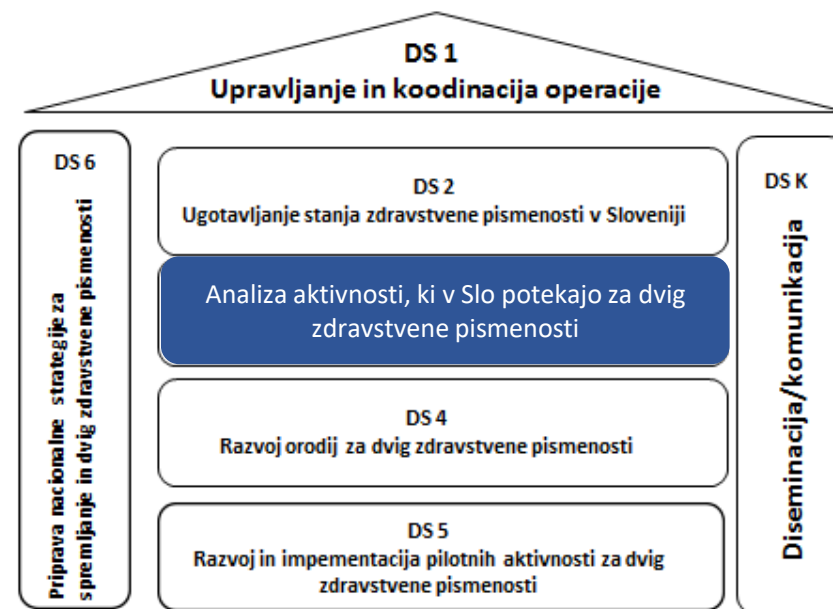
DELOVNI SKLOP 3

DELOVNI SKLOP 3

Deset izbranih kroničnih bolezni ali stanj

- Srčno popuščanje
- Ishemična bolezen srca
- Možganska kap,
- KOPB
- Sladkorna bolezen tipa II
- Depresija
- Bolečine v križu
- Rak dojke
- Rak prostate
- Paradontalno obolenje

Številčno prikazani zadetki na spletnih straneh zdravstvenih organizacij razporejeni glede na vsebinsko tematiko

	NAVODILA PACIENTOM			NAVODILA ZDRAVSTVENIM DELAVCEM		
	NAVIGACIJA PO SISTEMU	RAZUMEVANJE BOLEZNI	NAVODILA ZA OBVLADOVANJE BOLEZNI	NAVIGACIJA PO SISTEMU	RAZUMEVANJE BOLEZNI	NAVODILA ZA OBVLADOVANJE BOLEZNI
ISHEMIČNA BOLEZEN SRCA	4	0	0	0	1	0
MOŽGANSKA KAP	26	17	11	4	3	8
KOPB	12	7	0	1	10	0
SRČNO POPUŠČANJE	22	16	11	1	5	5
DEPRESIJA	94	24	5	1	12	0
BOLEČINA V KRIŽU	3	5	10	0	1	1
SLADKORNA BOLEZEN TIPA II	104	13	12	6	4	6
RAK DOJKE	82	16	0	2	7	0
RAK PROSTATE	18	13	15	0	0	4
PARODONTOZA	4	1	1	0	0	0

Rezultati na primarni ravni zdravstvenega varstva

Rezultati pregleda spletnih strani nevladnih organizacij

Pri večini bolezni je le okrog 10 odstotkov obolelih tudi vključenih v nevladno organizacijo. Veliko tematik, pomembnih za dvig zdravstvene pismenosti, pogosto podprtih s strani farmacevtskih organizacij.

Na spletnih straneh so najboljše in najbolj enotno komunicirani programi, ki so vodeni na nacionalni ravni (DORA, sladkorna bolezen tipa 2, depresija)

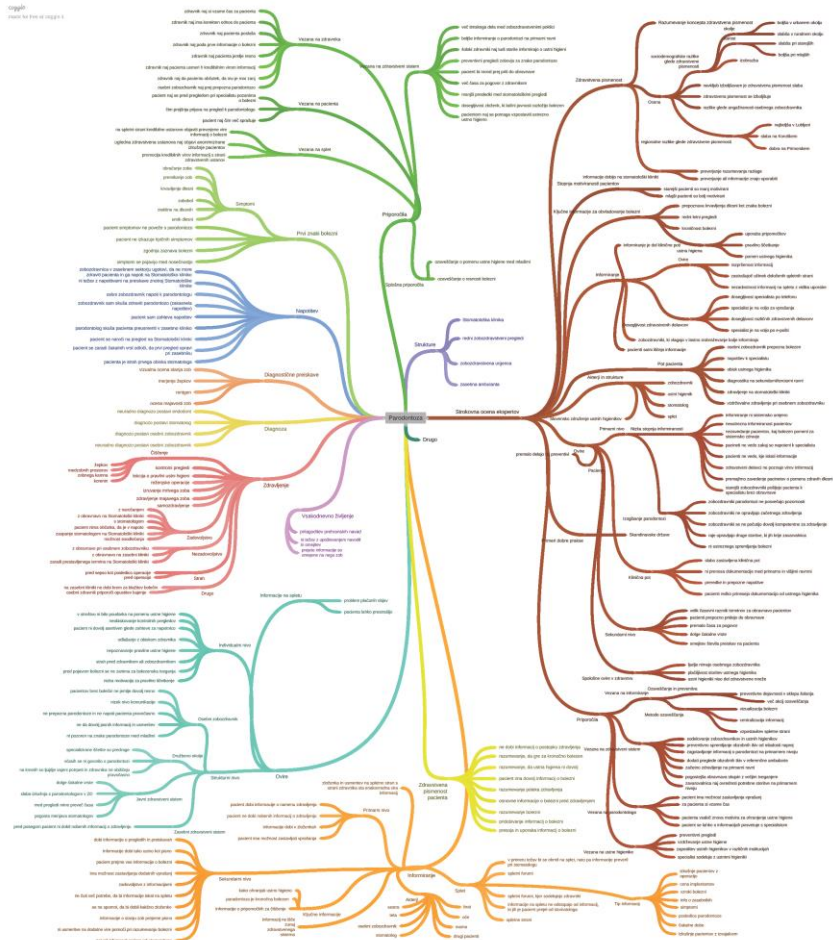
Kvalitativna raziskava

- Kako osebe s kronično boleznijo/stanjem zaznavajo svojo »pot pacienta« od prvih znakov/simptomov kronične bolezni/stanja, postavitve diagnoze, zdravljenja in rehabilitacije, do izkušnje življenja s kronično boleznijo/stanjem.
- Katere prednosti (vire podpore) in težave (vire težav) prepoznava osebe s kronično boleznijo/stanjem v prehajanju po “poti pacienta” v zdravstvenem sistemu in lokalni skupnosti (podpornih strukturah).
- Kateri so ključni akterji, strukture, aktivnosti, storitve in procesi, ki osebam s kronično boleznijo/stanjem zagotavljajo podporo na vseh 4 dimenzijah zdravstvene pismenosti (pri dostopanju do informacij, povezanih z zdravjem, njihovem razumevanju, presoji in uporabi) ter pripomorejo k njihovem obvladovanju kronične bolezni/stanja.
- Kateri so ključni akterji, strukture, aktivnosti, storitve in procesi, ki bi jih bilo še potrebno vzpostaviti v zdravstvenem sistemu in v lokalnih skupnostih za dvig zdravstvene pismenosti ter bi pripomogli k obvladovanju kronične bolezni/stanja.

Vzorec za vsako izbrano kronično bolzen/stanje:

- 6 pacientov izbranih glede na nekatere demografske značilnosti (različen spol, starost, regije bivanja), skupno (nimajo zdravstvene izobrazbe in zdravstvenega delavca v sorodu, od postavitve diagnoze ni minilo več kot šest let.
 - Dva strokovnjaka s področja obravnavane kronične bolezni/stanja, ki sta aktivna tudi na nacionalnem nivoju

Kvalitativna raziskava (Paradontalna bolezen):

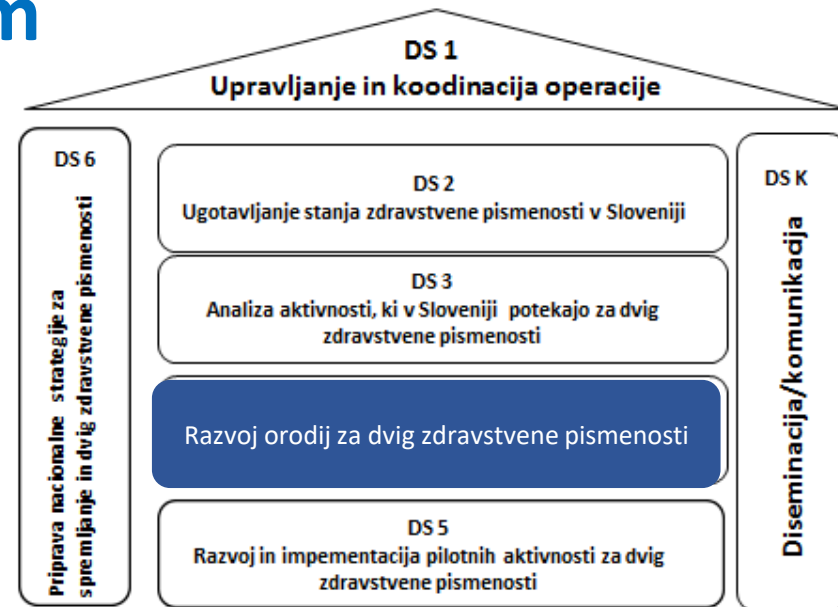
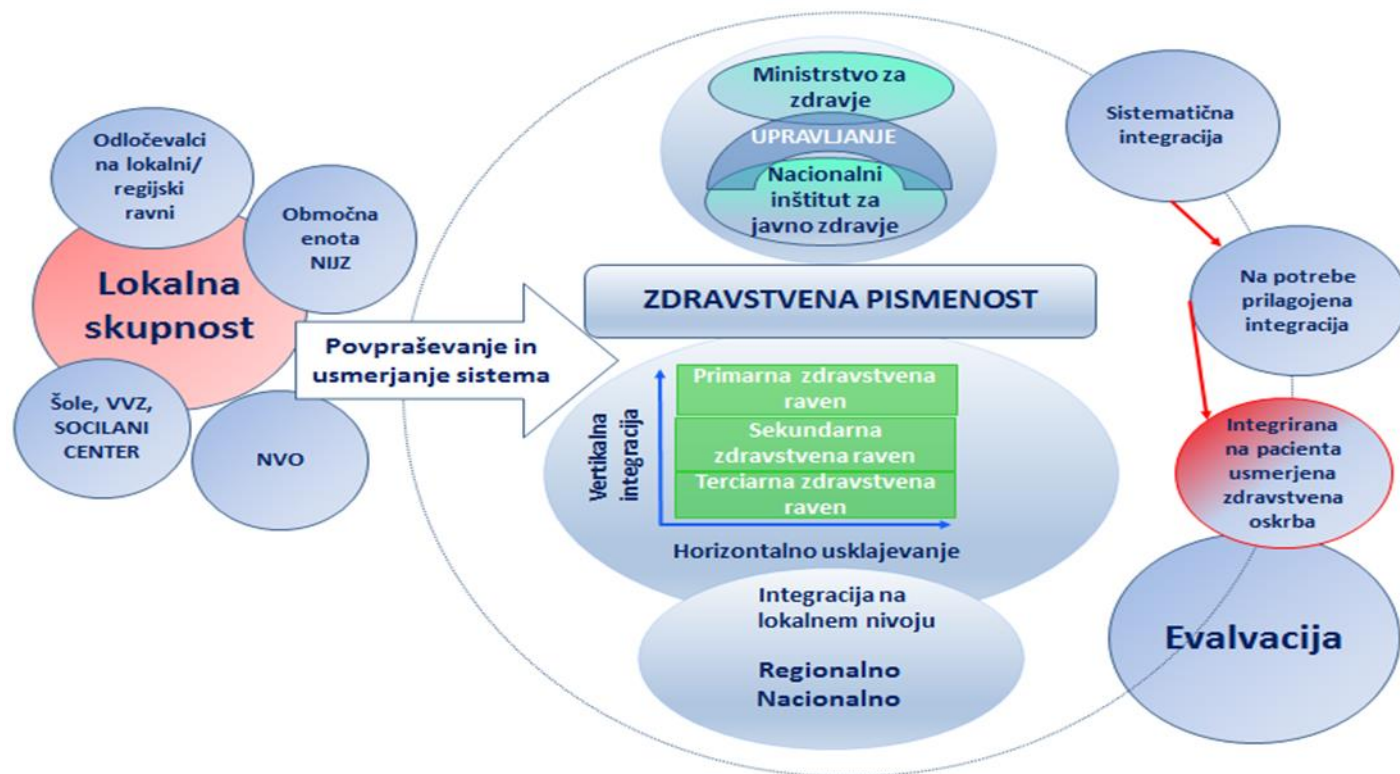

Ugotovitve:

- Pacienti so zobozdravnika obiskali, ko je bolezen že toliko napredovala, da je prišlo do motečih simptomov, na primer, oteklina na dlesnih, premikanja ali celo obračanja zob.
- Obisk zobozdravnika ni vedno vodil v prepoznavo parodontoze in pogosto je do napotitve k specialistu prišlo relativno pozno v času zaznave simptomov.
- Dolge čakalne dobe za prvi pregled pri specialistu, zaradi česar so se nekateri pacienti v obdobju čakanja obrnili na pregled in spremljanje pri ustnem higieniku.
- Intervjuvanci so bili izredno zadovoljni z obravnavo na kliniki.
- Večina intervjuvanih je imela pred diagnozo zgolj osnovne informacije o bolezni (npr. nevarnost izpada zob), po diagnozi pa se je stopnja informiranosti močno dvignila.

Akterji na poti pacienta skozi sistem zdravstvenega varstva

Navigacijska zdravstvena pismenost;
Nacionalne klinične poti

Navigacijska zdravstvena pismenost; Nacionalne klinične poti

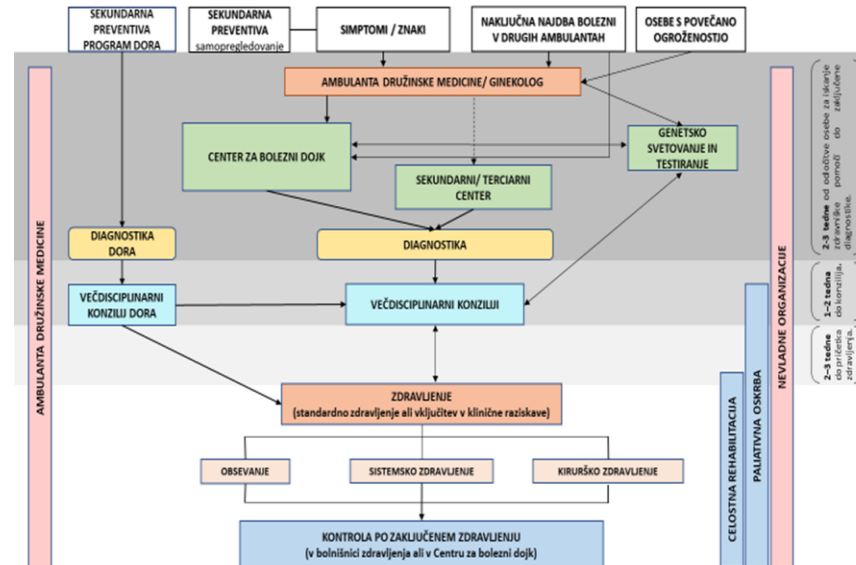
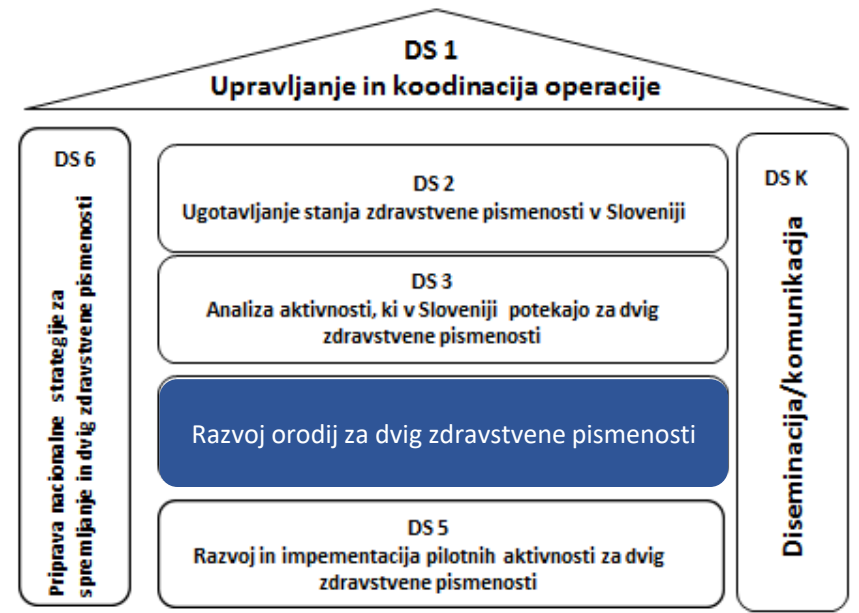
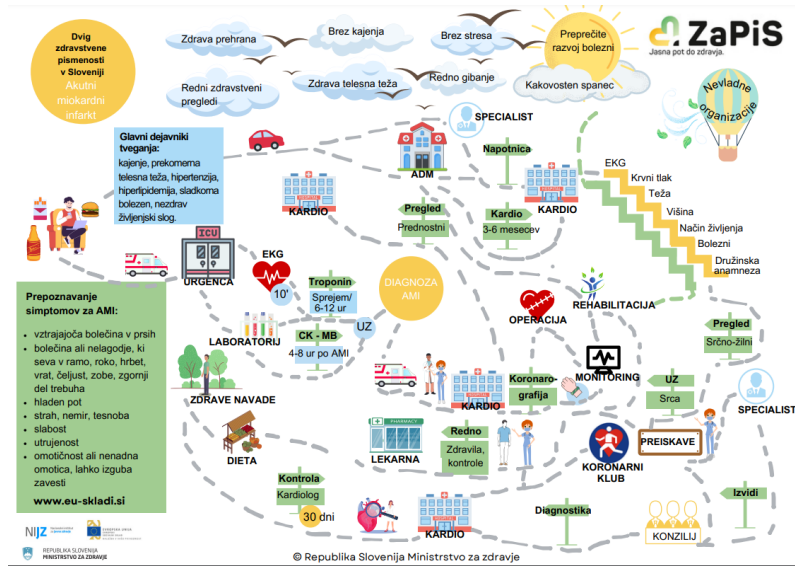
Razlike

- Nacionalne klinične poti se osredotočajo predvsem na zagotavljanje standardiziranih smernic za zdravstvene delavce pri diagnosticiranju, zdravljenju in vodenju določenih zdravstvenih stanj ali postopkov.
- Navigacijska zdravstvena pismenost je širši pojem, ki zajema znanje, spretnosti in sposobnosti posameznikov za učinkovito navigacijo v zdravstvenem sistemu.
- Nacionalne klinične poti so namenjene predvsem zdravstvenim delavcem.
- Navigacijska zdravstvena pismenost se osredotoča na opolnomočenje pacientov in posameznikov pri krmarjenju po sistemu zdravstvenega varstva.
- Namen nacionalnih kliničnih poti je zagotoviti dosledno in visokokakovostno oskrbo v vseh zdravstvenih ustanovah.
- Navigacijska zdravstvena pismenost opolnomoči posameznike, da dejavno sodelujejo pri svojem zdravljenju in učinkoviteje krmarijo po zapletenem zdravstvenem sistemu.

Podobnosti

- Osredotočenost na pacienta,
- Pristop, ki temelji na dokazih,
- Izboljšanje kakovosti,

DELOVNI SKLOP 4

STRATEGIJA

